

ВСЕСВІТНІЙ ТИЖДЕНЬ МЕДІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ 2018

ЯК ВЗЯТИ УЧАСТЬ БІБЛІОТЕКАМ

Рекомендації Української бібліотечної асоціації

Затверджено Президією УБА 30 серпня 2018 р.

Всесвітній тиждень медійно-інформаційної грамотності щорічно відзначається за ініціативи ЮНЕСКО.

Медійно-інформаційна грамотність, за концепцією ЮНЕСКО, об'єднує три взаємопов'язані комплекси компетенцій – інформаційну грамотність, медіаграмотність і технологічну/цифрову грамотність. Інформаційна грамотність – вміння знаходити, аналізувати, використовувати інформацію. Медіаграмотність – вміння отримувати доступ до медіа, аналізувати контент, оцінювати медіаповідомлення, а також створювати контент для самовираження та спілкування. Технологічна або цифрова грамотність передбачає вміння користуватись сучасними інформаційними технологіями та програмним забезпеченням з урахуванням усіх можливостей, що надає інформаційний прогрес.

Всесвітній тиждень медійно-інформаційної грамотності проходить 24-31 жовтня 2018 р. під гаслом «Медійно та інформаційно грамотні міста» (Media and Information Literate Cities: Voices, Powers, and Change Makers) (<https://en.unesco.org/globalmilweek2018>). За задумом ЮНЕСКО, це – чудова нагода привернути увагу, проаналізувати і відсвяткувати досягнення на шляху до медійно та інформаційно грамотного суспільства.

В усьому світі міста суттєво виграли від цифрової революції. Доступність новин та інформації про державне управління, громадянське суспільство, транспорт, медицину, приватний сектор, розваги та ін. сприяла підвищенню ефективності в усіх сферах, відкрила нові економічні, соціальні та культурні можливості, сприяла зменшенню забруднення навколишнього середовища, а також забезпечила прозорість державного управління та активну участь громадян у самоврядуванні. Все популярнішою стає ініціатива «розумні міста», яка має на меті вдосконалити використання інформації та комунікаційних технологій для підвищення якості життя, зокрема у сфері безпеки, медицини, відпочинку, комунальних послуг, взаємодії держави і громадян. Доступ людей до інформації, зокрема через соціальні мережі, сприяє збільшенню соціального капіталу. Люди активніше взаємодіють один з одним, формують нові зв'язки, створюють власний бізнес тощо. Розширюються можливості участі в демократичних процесах, у розвитку громад, в ухваленні зважених рішень. Але, окрім переваг, існують також загрози, такі як фейкові новини, дезінформація, альтернативні факти, пропаганда, вибіркова історія, пост-права, відсутність толерантності, радикалізація тощо. Тож людям потрібні інструменти, знання і навички, що допоможуть їм орієнтуватися в медійному та інформаційному середовищі.

Медійно та інформаційно грамотні міста допомагають кожній людині розвинути навички, необхідні для отримання максимальної вигоди від використання медіа, інформації та технологій впродовж життя. Такі навички допомагають громадянам більш творчо, критично й ефективно використовувати медіа та інформацію.

ЮНЕСКО підкреслює, що цього року пріоритетом Всесвітнього тижня медійно-інформаційної грамотності є пошук нових креативних підходів до медійно-інформаційної освіти. Важливо знайти способи підвищення результативності і забезпечити довготривалий ефект, залучаючи різні зацікавлені сторони – громадських активістів, бібліотекарів, науковців, освітян, а також політиків, приватний сектор, галузь медіа та комунікацій, міжнародні організації. Цьогорічний Тиждень допомагає реалізації Цілей сталого розвитку ООН, зокрема: Цілі 4: Якісна освіта; Цілі 5: Гендерна рівність; Цілі 11: Сталий розвиток міст та спільнот; Цілі 16: Мир і справедливість.

Бібліотеки і медійно-інформаційна грамотність. Бібліотеки – важливі суб`єкти медійно-інформаційної освіти, формальної та неформальної. Тиждень – чудова нагода продемонструвати внесок і можливості бібліотек у розбудові медійно та інформаційно грамотного суспільства, довести, що бібліотеки – важливі агенти змін у цій царині, що вони кожному надають можливості для розвитку медійно-інформаційної грамотності.

Українська бібліотечна асоціація сприяє активізації діяльності бібліотек з питань медійно-інформаційної грамотності через надання доступу до актуальних ресурсів, організації навчання бібліотекарів, зміцнення партнерства з дотичними організаціями і об'єднаннями, заохочення бібліотек до впровадження інноваційних програм, поширення прогресивного досвіду. Асоціація пропонує бібліотекам під час Всесвітнього тижня медійно-інформаційної грамотності задіяти свій потенціал і активізувати діяльність у цій царині, запровадити нові програми і послуги, активно рекламувати свою діяльність, розповідати громаді про свої програми і заходи, метою яких є підвищення рівня медійно-інформаційної грамотності.

Пропонуємо Вашій увазі деякі **рекомендації**, які допоможуть організувати і провести Всесвітній тиждень медійно-інформаційної грамотності.

Планування. Для того, щоби ефективно використати Тиждень, бібліотекам варто продумати і спланувати свою діяльність. Готуючись до відзначення Тижня, варто організувати робочу групу, обговорити і накреслити план підготовки та проведення Всесвітнього тижня медійно-інформаційної грамотності у Вашій бібліотеці, в районі, в місті. Передусім, робоча група повинна визначити основну мету участі бібліотеки у Тижні й підпорядкувати програми і заходи цій основній меті. Це може бути: популяризація значення медійно-інформаційної грамотності; інформування громадськості про роль бібліотеки; залучення певних категорій мешканців до заходів з медійно-інформаційної грамотності; пошук партнерів і зацікавлених сторін для налагодження роботи у цій царині тощо. Робоча група вивчає ситуацію, формулює цілі й завдання, визначає основні групи населення, на яких планує зосередитися, форми роботи, відповідальних, необхідні ресурси. Важливо також залучити партнерів, зокрема засоби масової інформації, школи, університети, громадські організації, органи влади та самоврядування.

Затверджені заходи рекомендуємо зареєструвати на сайті ЮНЕСКО Global MIL Week 2018 <https://en.unesco.org/globalmilweek2018/events>, щоби Україна була представлена на всесвітній мапі медійно-інформаційної грамотності. Зареєструвати події можна тут: <https://en.unesco.org/globalmilweek2018/celebrationevents/registration>.

Що бібліотеки можуть зробити для відзначення Всесвітнього тижня медійно-інформаційної грамотності.

Бібліотеки України протягом жовтня 2018 р. можуть:

- Випустити прес-реліз, в якому описується мета Тижня, можливості, що їх надає бібліотека з опанування й підвищення рівня медійної грамотності, а також заходи й події, що відбуватимуться під час Тижня.
- Провести прес-конференцію за участі партнерів, присвячену Всесвітньому тижню медійно-інформаційної грамотності.
- Запросити мера відкрити Тиждень.
- Популяризувати й допомогти людям опановувати матеріал онлайн-курсів з медійної грамотності. Десятки бібліотек в Україні вже модерували онлайн-курси з медійної грамотності. Під час Тижня можна урочисто відкрити такі курси в бібліотеці.

- Урочисто відкрити Школу медійної грамотності. Така Школа працює, наприклад, у міській бібліотеці м. Хмельницький (<https://bit.ly/2MTyRiK>).
- Організувати лекції, дискусії, тренінги для різних категорій громадян. У якості ведучих можна запросити викладачів університетів, журналістів, активістів неурядових організацій.
- Провести презентації наявних у бібліотеці ресурсів, а також електронних ресурсів з медійної грамотності, організувати книжкову виставку.
- Запросити громадян на перегляд і обговорення відео, присвячених різним аспектам медійної культури.
- Ініціювати зустрічі з журналістами.
- Виступити в школах і університетах (корисний досвід див.: Бібліотечні медіауроки : спільний проект Херсонської ОБД ім. Дніпрової Чайки, ЦДБ м. Херсон та бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів міста, <http://gorodmedia.blogspot.com>).
- Грати разом з дітьми в онлайн-ову гру «Медіазнайка» (<http://www.aup.com.ua/Game/index.html>).
- Відкрити виставку плакатів, присвячених медійно-інформаційній грамотності. Таку виставку організували, наприклад в Запорізькій обласній універсальній науковій бібліотеці (<https://bit.ly/2Lwcqve>). Плакати можна завантажити, наприклад, з порталу Української бібліотечної асоціації (<https://bit.ly/2Gs0N6m>) й роздрукувати.
- Розробити і розповсюджувати листівки та інформаційні повідомлення про можливості підвищення медійної грамотності, зокрема в бібліотеці.
- Відкрити спеціальну сторінку на порталі бібліотеки.
- Провести кампанію в соціальних мережах, поширюючи матеріали ЮНЕСКО, ІФЛА, УБА з цих питань, посилання на онлайн-курси з медіаграмотності, постери з медіаграмотності, медіаповідомлення, що висвітлюють роботу бібліотеки в цьому напрямку тощо. Не забувайте про хештеги, зокрема, використовуйте хештег #GlobalMILWeek.

Корисні ресурси, що допоможуть Вам краще підготуватися, можна знайти на порталі Української бібліотечної асоціації, ЮНЕСКО, громадських і медійних організацій, зокрема IREX, Академії української преси та ін.

Медійно-інформаційна грамотність – важливий складник фахової підготовки бібліотекарів. Бібліотечні фахівці мають бути медійно грамотними, володіти ефективними формами бібліотечної роботи у цьому напрямі. Регіональні тренінгові центри можуть і повинні організовувати тренінги для бібліотечних фахівців своїх областей.

Поділіться інформацією про те, що зробила Ваша бібліотека впродовж Всесвітнього тижня медійно-інформаційної грамотності. Надішліть коротку інформацію та фото до Виконавчого офісу УБА на адресу: info@ula.org.ua .

Підготували:

Валентина Пашкова, віце-президент УБА та
Інна Павленко, Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека